

Martina Llop Salas

Metamorfosi

*Rosa d'Or. Premi Juvenil de Narració Curta
Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2013



Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC2013-J-R-0269-0209

© del text: Martina Llop Salas

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2013

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajagaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Martina Llop Salas

Metamorfosi

*Rosa d'Or. Premi Juvenil de Narració Curta
Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2013



AJUNTAMENT D'ALGAIDA



Col·lecció Binària · Premis Castellitx

PC2013-J-R-0269-0209

MARTINA LLOP SALAS

Tenc 14 anys. Vaig néixer el 1998 a Barcelona.

Som estudiant de 4t d'ESO a l'IES Llorenç Garcies i Font d'Artà.

No tinc gaire experiència en premis literaris, ja que aquest és el meu primer guardó.

Vaig començar escrivint poemes devers els 8 o 9 anys, em resultava més fàcil i divertit que la prosa.

Supòs que l'interès per la lectura me'l va proporcionar el pare, dels contes que m'explicava abans d'anar a dormir. D'aquesta afició m'imagin que va sorgir l'interès i el desig de voler transportar a les paraules els meus pensaments i els mons que imaginava i, així, poder-los compartir amb més gent. I això és el que estic fent, des de fa aproximadament un any, ja que estic escrivint un relat en un blog que he creat.

La narració *Metamorfosi*, de Martina Llop Salas, fou guardonat amb la Rosa d'Or de la Pau al I Premi Juvenil de Narració Curta dels Premis Castelltix 2013. En foren jurats Pere Fullana Puigserver, Gabriel Janer Manila, Pere Mulet Cerdà i Antoni Vidal Ferrando.

Metamorfosi

ODIAVA SER UN RASPALL DE dents. Era antihigiènic, humiliant i de mal gust. Una de les pitjors feines que es poden tenir i, a sobre, no l'havia escollit voluntàriament. Però, malgrat la meva consternació, no hi podia fer res. O això és el que em pensava.

La meva mestressa era una d'aquelles persones que en comptes de rentar-se les dents tres cops al dia, se les rentava quatre, o cinc. I a sobre, la seva boca estava sempre plena de restes de vés a saber què i, encara que m'hi esforçés i m'hi dedicqués en cos i ànima, sempre en quedava alguna que s'esperava pacientment a ser escurada la pròxima rentada. No, la meva mestressa no era especialment neta, ja que feia temps que m'utilitzava, però tenia aquella peculiar obsessió per les dents netes... que n'era d'estrafolària, la Verònica! Un dia vaig deixar de ser-li útil. No perquè m'hagués espatllat o desgastat —llavors jo encara era un raspall jove, i ara!—, sinó perquè, simplement, em va perdre, com era tan típic d'ella. Va ocórrer durant un d'aquells rampells aventurers que li agafaven de tant en tant. Estàs duent una setmana completament normal ordinària, i de sobte, zas! Necessito viatjar! Aquella vegada es va contagiar de l'esperit aventurer que li va vendre un reportatge sobre l'Amazones i, en un no res jo ja era dins la maleta vermella i dins un avió que es dirigia a Sud-

amèrica. Tan metòdica va ser la Verònica que no es va assegurar d'haver-la tancat bé, així que quan van baixar la maleta, el necessari on m'havia ficat va caure accidentalment i vaig anar a parar dins un d'aquells carros petits que transporten maletes extraviades. Llavors es van anar produint una sèrie d'esdeveniments que em van transportar cada vegada més lluny de la civilització. Era casi irònic, em recordava a aquelles escenes d'algunes pel·lícules quan el protagonista persegueix un objecte que es va allunyant d'ell; però en el meu cas, ningú em reclamava. Resumint: el necessari va acabar descosit i jo navegant per entre un riu tropical. Vaig haver de reconèixer que el paisatge amazònic no està sobrevalorat: sentia les cançons que entonaven les aus salvatges i la humitat, la calor i la brisa que m'envoltaven eren reconfortants i agradables. El riu avançava ràpidament, ja que era estret; més ben dit, era un rierol. I el sol quasi no aconseguia acariciar l'herba, ja que els arbres tropicals, les lianes i altres arbusts l'impedien arribar a la meta. No obstant, de l'espessa massa d'herba en sobresortien un ramat de flors que el Sol havia encoratjat a créixer. Un moment... com podia ser que percebés tot allò? Era un raspall de dents! No estàvem connectats amb l'exterior, no teníem ni la capacitat d'enraonar! Quina absurditat! Però com era possible? Vaig intentar experimentar més sobre aquesta curiosa habilitat que havia descobert. Una onada em va posar a contracorrent i, en veure una enorme roca que em barrava el pas, vaig intentar incorporar-me per saltar-hi sobre. I jo, un raspall de dents normal i ordinari, vaig aconseguir aguantar-me sobre la superfície relliscosa. No cabia en mi mateix d'excitació! Però per què estava passant tot allò? Ara li havia arribat el torn al desplaçament. Amb una gran concentració, em vaig dedicar a anar saltant de pedra en pedra per la filera que em protegia de l'aigua. Saltava sobre el meu mànec i era increïblement difícil mantenir l'equilibri, però, encara més increïblement, vaig aconseguir superar l'obstacle i estirar-me sobre la riba sense una rascada. Els raspalls poden somiar? Vaig donar-me dos minuts per recuperar l'alè i llavors em vaig incorporar per descobrir més. Va ser un trajecte llarg, fent de saltimbanqui durant més de sis hores. Gairebé no em vaig cansar, però em vaig adonar que havia de saber com funcionava exactament el meu sistema de supervivència. Qui nes serien les meves necessitats bàsiques? Tenia la capacitat de moure'm,

però d'on provenia? D'on sortia l'energia que feia que funcionés? Sortís d'on sortís, s'acabaria en algun moment, i havia de descobrir com regenerar-la; ja m'agradava prou la meva nova vida sensitiva i motora, no hauria de durar tan sols un instant! I ara, què faria? Estava perdut, sense res a fer. I a mesura que anaven passant les hores, em sentia més afaumat i la set em rosegava la gola. Trobar la manera de beure va ser fàcil: només havia d'acostar-me a una bassa i submergir-hi els meus filaments. Era una sensació nova i insòlita, però sobretot assaciadora. Malauradament, la resta del dia va transcórrer sense que pogués calmar la fam. Vaig tenir la sort de trobar un prat a cel obert on passar la nit, just a l'hora de l'ocàs. Ja que podia percebre el que m'envoltava, per què no aprofitar i gaudir de les estrelles? Segur que des del lloc on era veuria un cel espectacular. Però, després d'un dia tan excitant —i després d'una crisi d'identitat esgotadora— em vaig adormir abans que la lluna em pogués saludar. En despertar, la gana em desesperava i vaig haver de rumiar una solució. Vaig provar totes les teories que no se m'havien passat pel cap el dia anterior: esmicolar una herba tova amb el mànec, raspallar insectes morts, mirar de submergir-me en saba tal com havia fet amb l'aigua, situar-me enmig d'un estol de flors per mirar d'aspirar la seva aroma, provar de seguir abelles per tal que si els queia alguna gota de nèctar m'arribés a mi... però res, res de res. No trobava la manera de renovar l'energia. Em vaig asseure a una pedra, famolenc, i vaig mirar d'enraonar. Certament, era ben lògic: si no sabia com funcionava el meu sistema nerviós, o el que sigui, no podia saber com regenerar-lo. El problema era que no hi havia manera de saber-ho. Què passaria si la fam anava a més? Podria un raspall de dents morir de gana?

El dia va transcórrer i no va passar res especialment emocionant, a part que em moria de gana, és clar. Les hores se m'escapolien, i ja em veia arrossegant-me per trobar una ombra, ja que havia arribat a una part de la vegetació on els arbres no s'havien atrevit a aparèixer, i les roques i la terra roja regnaven en una sobirania tirana sobre els petits arbusts i la poca herba tímida que no s'atrevien a afrontar-los. Em veia arrastrant-me i empolsinant-me, sense forces per aixecar-me i presa d'una insolació. Però, afortunadament, vaig veure una petita cova que semblava molt més confortable. Amb penes i treballs, m'hi vaig arrossegar i vaig

aconseguir posar-me a l'ombra. A més de la fam, ara la set era també difícil d'assaciar, ja que d'aigua feia hores que no n'havia vista. Potser que l'entrada a la cova fos petita, però l'interior era immens, així que, ja que l'adrenalina m'havia posat les piles, em vaig aixecar i vaig saltironejar pel terra rocós, endinsant-me en l'obscuritat. Estava a les fosques, però sentia que una força estranya m'estirava pel camí correcte; així que no em vaig aturar. És més, ja no em sentia afamat. Vaig avançar durant el que em va semblar una eternitat, suposo perquè no veia res, i em moria de ganes de saber què hi hauria al final de la cova. Pel que es veu, el desconcert també figurava dins el meu poti-poti d'emocions. Finalment, vaig veure un fil prim de llum turquesa al final d'un llarg passadís de pedra.

Em vaig posar a saltar encara més ràpid, ansiós pel descobriment, i em vaig encaminar cap a Ítaca. A cada salt, la llum es feia un xic més gruixuda i, al final del que em va semblar una altra eternitat, em vaig quedar meravellat per l'espectacle que veien els meus ulls.

*** **

La tènue llum del sol em va despertar. Tornava a estar envoltat per l'espessor dels arbres, i les lianes se m'havien enroscat pel pal. Potser tot ho havia somiat, els somnis són meravellosos; però estava un norantanou per cent segur que havia passat alguna cosa estranya. Primer, perquè estava ple de pols i terra —per no dir que els meus fils estaven fatigosament bruts— i segon, però no menys rellevant, perquè de la part esquerra del meu pal en penjava una orella enorme. Bé, tenint en compte que fins ara tot havien sigut anormalitats, potser no m'hauria d'haver sorprès, però no ho vaig poder evitar. Aquell orellot em desequilibrava constantment i em dificultava molt moure'm. La major part d'aquell dia vaig estar ajagut, fins que ja ben entrada la tarda, va aparèixer una altra orella que em va tornar l'equilibri. I doncs, què n'havia de fer, d'aquell parell d'orelles? Ara ja no era un raspall de dents, era un raspall de dents orellut!

Però això no és tot: durant aquella setmana, no vaig menjar ni beure; tan sols vaig dormir, però va ser suficient perquè em creixessin més òrgans: ulls, nas, boca... fins i tot, l'últim dia em van sortir un braç dret.

I llavors vaig descobrir com havia d'alimentar-me: amb el braç agafava o collia qualsevol substància que no em semblés verinosa i me la ficava a la boca. Va ser tan, tan agradable aquella sensació de mossegar, rosegar i empassar-me el menjar, que no vaig parar durant hores. És clar, tot aquell menjar es va anant convertint en centímetres, i en pocs dies vaig haver crescut com a mínim deu pams. I això no és tot! Al cap de poc, ja no vaig tenir la necessitat de desplaçar-me fent saltets estúpids, perquè em van sortir un parell de cames, i em va aparèixer el braç que em faltava. Era tal la meua eufòria que la sorpresa per aquella metamorfosi em passava desapercibuda. Sembla que els humans no sempre saben per què passen les coses que passen. Ja estava acostumat a que cada dia em sortís algun membre o algun òrgan; cada nit m'estirava mirant les estrelles, igual de nerviós que un nen la nit abans de Nadal, imaginant-me què seria nou l'endemà. I així, passat un mes, jo ja era completament humà, i em podia valdre per mi mateix. Ja tenia tota aquella zona explorada i en coneixia el secret més difícil de descobrir. Sabia que a cinc-cents metres del prat on dormia hi trobaria un rierol, i que hi hauria un niu d'abelles al punt més alt del tronc del tercer arbre a partir del riu, que feia una mel deliciosa. Sabia que si seguia recte el camí de flors, trobaria un arbust tan espès que em serviria d'amagatall si notava que hi havia perill a prop, i vaig començar a caçar des que un dia vaig trobar una llebre morta i vaig provar la carn per primera vegada. Vaig aprendre que la carn té més bon gust si la deixes reposar al foc, i vaig aprendre a caçar peixos. Però ben aviat em vaig avorrir d'aquell ambient i vaig sentir la necessitat de veure món. Com carai en podia sortir d'aquell laberint? Per sort, no m'hi vaig haver d'escarrassar gaire, perquè —casualment— un helicòpter que passava per allà em va veure i se me'n va endur cap a la civilització, de nou.

*** **

Llavors el raspall de dents es va mirar al mirall i... bam! Va veure que tenia una orella! —els nens em miraven bocabadats—. No ho sabíeu nens, que quan als raspalls de dents els creixen orelles és que han dit mentides? Això mateix! No els creix un nas com al Pinotxo, els creixen unes orelles ben grosses! —i tots van obrir els ulls com a plats—. I això

no és tot: si a un raspall de dents li creixen les orelles, ho sent tot! I si sap que us porteu malament, vindrà i us rentarà les dents! —i els vaig fer un bon espant—.

Des que m'havia fet conta contes, m'havia anat guanyant fama entre els actors. M'agradava molt actuar als teatres, però com que també m'agradaven les criatures, de tant en tant sortia al carrer i els explicava històries. No obstant, jo no era com els altres actors, jo tenia un secret: era un raspall de dents. Tenia amics i amigues, és clar, però cap d'ells en sabia res. La veritat era que encara no havia descobert per què havien passat aquell caramull de coses estranyes, però tampoc m'importava tant, la meua vida havia millorat considerablement. Cada vegada que sentia aplaudiments, de grans o petits, la meua satisfacció augmentava, i eren cada vegada més les veus que m'aconsellaven anar-me'n a la capital. Llavors jo vivia a una petita ciutat, en condicions humils, però satisfactòries; i era molt feliç. Però la veritat fou que la meua ambició va anar creixent. Em veia a mi mateix explicant històries a un gran públic, amb totes les mirades clavades en els meus moviments i totes les boques badades; i, ho m'importa reconèixer-ho, allò m'atreia molt. Com a raspall de dents no havia estat gaire ambiciós, però ara... Així que un dia vaig deixar la meua llar i me'n vaig anar a la gran ciutat. El primer que vaig fer va ser llogar un apartament, encara més humil del que havia tingut, ja que allà tot era molt més car, i no podia aspirar a més. Però em vaig animar pensant que allò no duraria gaire una vegada obtingut l'èxit; llavors jo ja tindria un sou digne, i fama... No obstant, les coses no van anar com em pensava. Anaven passant els mesos, i no vaig aconseguir gaire més que unes quantes monedes guanyades al carrer. No se m'havia passat pel cap que a la gran ciutat, on la població es multiplicava per deu, o per vint, també es multiplicava la competència. I la veritat és que per allà hi havia actors molt bons. Així que passat el primer mes, i ja amb pocs estalvis, em vaig haver de posar a buscar feina. Renoi, preferiria córrer la maratón cent vegades! És cert que hi havia moltes coses per fer a la capital, però també hi havia massa persones per enllestir-les; i el fet de no estar qualificat en res no m'ajudava a l'hora de fer-me lloc entre els rivals. Certament, la meua habilitat per raspallar dents no era una qualitat destacable per trobar feina. O al menys, que a mi se m'acudís... Ben aviat

vaig haver de deixar el meu apartament, el qual em semblava un palauet quan me'n vaig anar, i també vaig haver de buscar un lloc on viure. Tanta sort, al dia següent em vaig trobar un vell amic que tenia un negoci a la ciutat, i em va acollir a casa seva, amb la condició que li netegés la casa de tant en tant. Van ser uns dies feliços, aquells. Però, per a la meua desgràcia —i per la del meu amic—, no van durar tant com jo esperava. Durant aquells dies s'escampava una greu malaltia per aquell barri, i ell la va agafar.

No va passar un sol dia que no l'agafés la mà a l'hospital, però, finalment, al cap d'una setmana vaig haver de vestir el negre. Desolat, per la pèrdua i la soledat, vaig haver de dormir un parell de nits al carrer, així podia pagar-me els dinars amb els estalvis que em quedaven. Un època pessimista, aquella. No obstant, la meua visió del món canvià quan em van contractar a un restaurant com a cambrer i actor. Era una bona feina; i els meus col·legues, molt agradables; vaig trobar la pau durant un parell de setmanes. Al cap de poc, un company i jo vam decidir compartir pis. El restaurant estava decorat amb molt de gust: les taules eren de fusta massissa, les teles eren fines i l'escenari era ample i tenia molt bona sonoritat. Però ben aviat vaig descobrir que l'ambient n'era el contrari: el xef, era un arrogant que sempre escopia ordres a tort i a dret, donant-se aires d'importància; i molts clients eren uns mal educats que no sabien com demanar les coses amb respecte cortesia; i sota tota la jerarquia de càrrecs, hi eren els escombrires i els rentaplats, qui jo trobava que eren tan importants com els altres, però que eren menyspreats. No obstant, tampoc s'ha de ser negatiu; la majoria dels meus col·legues eren sociables i encantadors, però el punt era que quan estaven de mal humor ho pagava tot el restaurant. Sí que estava duent una bona vida, amb el meu company de pis i els meus nous amics; van ser cinc mesos que es van fer molt curts. Malauradament, la sort que m'havia portat allà se'n va anar tan sobtadament com havia aparegut. La greu crisi econòmica que atacava el país va fer niu a la ciutat. Molts negocis van tancar, i el restaurant on jo treballava en va ser un. I ja tornava a ser al carrer, una mica més optimista que l'altra vegada, però al carrer igualment. A sobre, l'optimisme es va anar apaivagant, perquè el sentiment de fracàs es va fer més intens. Dormia sota un pont, embolcallat amb papers de diari i mort de fred, espe-

rant que el sol reaparegués amb un bri d'esperança nou, ja que cada dia me n'anava a la gran plaça del costat a fer de titellaire, d'estàtua humana, conta contes, comediant i totes les idees estrofolàries que se m'acudien, mirant de guanyar-me un dinar. Em trencava el cap, procurant ser original, i no avorrir el públic, ja que al cap d'un temps vaig començar a reconèixer cares que em venien a veure cada dia, i a més de mirar d'entretenir-los, havia de procurar no avorrir-los repetint espectacles. Aquella va ser un època pobra, però estava satisfet, ja que finalment em guanyava la vida dedicant-me al que més m'agradava: actuar. És clar que mirava de trobar feina, però si abans ja havia sigut difícil, trobar feina en aquells moments amb la crisi que hi havia resultava una tasca impossible, sobretot si no estaves qualificat en res. De totes les històries que explicava, la que més agradava era sempre la del raspall de dents; de fet, cada vegada n'estava més orgullós de tenir aquell passat tan estrambòtic, però encara no em trobava amb coratge d'explicar-lo a ningú.

De tant en tant em quedava a dormir a casa d'algun amic del restaurant, però a ells les coses no els anaven molt millor que a mi. Tot i que freqüentment ens trobàvem i passàvem una bona estona junts, vaig començar a sentir-me pessimista de nou, i a odiar-me per haver estat un somiatruites ingenu, pensant-me que arribar allà i triomfar seria bufar i fer ampolles. Però les coses van millorar, finalment, al cap de poc: la gent va començar a xerrar de les meves actuacions. Un dia, en un dels meus intents de guanyar-me unes monedetes al carrer, un home molt refinat va quedar impressionat en veure'm, a mi! Anava vestit amb elegants túniques negres i un gran abric de pell, i l'acompanyaven dos tipus enormes que semblaven enganxats a ell amb cola. Era d'un dels homes més rics d'aquell barri, i em volia contractar; va explicar-me que havia sentit a parlar de mi i que el carrer no era lloc per viure. Volia que actués per a ell quan tingués un dia avorrit. Jo, és clar, vaig acceptar. No era tan sols el seu xalet el que era impressionant, sinó també l'enorme quantitat de servents que tenia, i com els tractava. Vaig suposar que per força necessitaven la feina tan com jo, perquè de tenir més calés jo me n'hauria anat pitant. I a més, els meus col·legues no eren ni de bon tros com els meus amics del restaurant: eren antipàtics, eixuts i només em vaig fer amic del cuiner, just el contrari que amb el xef del restaurant.

La meva relació amb l'amo va començar amb bon peu: jo li agradava molt i ell deia que tenia un talent innat. A més, les meves estances eren molt luxoses i hi estava molt còmode. No obstant, era un home molt temperamental, com vaig poder anar descobrint per mi mateix -i per les advertències dels meus companys. Dirigia una empresa farmacèutica, que estava a punt d'anar-se'n en orris a causa de la crisi. Cada dia estava més malhumorat i em tractava amb més menyspreu; tot i així, mai se'n va arribar a afartar de mi. Era veritat que jo preferia molt més la gent amable i compassiva del carrer, però aquella vegada, en comptes de confiar en els meus instints, em vaig refiar del meu sentit comú i vaig decidir quedar-me a treballar, ja que tot avantatge té un preu, i l'inconvenient de dependre de la caritat dels altres era no poder aspirar a molt més que un llit de diari i una menjada al dia; així que vaig decidir treballar amb gran pesar, però mantenir una bona vida, saludable. Però tot això no treia que la meva vida social s'havia vist reduïda considerablement, i no estava completament segur de si dur una bona vida compensava el fet de no tenir ningú amb qui passar el temps. Cada vespre havia de suportar les queixes del meu amo, sobre si les meves actuacions eren poc originals, o si em faltaven espurnes de vitalitat; i jo m'havia de mossegar la llengua, per no preguntar-li per què m'havia contractat. I bé que! Quan hi ha crisi, del primer empleat que pots prescindir és del pallasso que t'entretén, encara que no semblava que l'entretingués gaire, amb aquella cara de pomes agres que feia sempre. I cada vespre, després de rentar-me les dents, em deia que l'endemà seria millor. Jo observava, atònit, com la convivència s'anava deteriorant. Aquella gent duia una bona vida, adinerada, però era miserable. Eren buits i apàtics. Fins i tot un raspall de dents se n'arriba a adonar que els diners no donen la felicitat. Veia, amb desgrat, que la meva experiència humana havia resultat molt menys satisfactòria del que havia pressuposat. O potser és que haver estat prèviament raspall de dents et dona una certa perspectiva de les relacions.

Quina ironia! Ben mirat, tampoc estava tan malament viure entre la pasta i els escuradents.

